

בבית המשפט העליון בירושלים

ע"א 10079/08 - א'

כבוד הרשם יגאל מרזל

בפני :

אקו"ם בע"מ-אגודת קומפוזיטורים מחברים
ומו"לים למוסיקה בישראל

המערערת :

נ ג ד

הממונה על ההגבלים העסקיים

המשיבה :

בקשה לסילוק הערעור על הסף

החלטה

1. לפני בקשה מטעם המשיבה לסילוק על הסף של הליך הערעור שבכותרת. זאת, מן הנימוק כי החלטת בית הדין להגבלים עסקיים בעניינה של המערערת (אשר ניתנה ביום 26.10.08, מפי כב' השופטת מ' מזרחי), ועליה מבקשת המערערת להשיג, הינה בגדר "החלטה אחרת" של בית הדין להגבלים עסקיים אשר על פי הדין לא ניתן להגיש בגינה ערעור או ערעור ברשות לבית משפט נכבד זה. מכאן הבקשה שלפני, ומשכך גם עולה שאלת סיווגו של ההליך שבכותרת.

2. בסיסה של הסוגיה הנוגעת להליך דנן נעוצה בקביעתו של הממונה להגבלים עסקיים (מיום 30.3.04) לפיה פעולות המערערת הינן בגדר "הסדר כובל". על קביעה זו הגישה המערערת לבית הדין להגבלים עסקיים שני הליכים: האחד, ערר לביטול קביעתו של הממונה (ה"ע 512/04) (להלן: הערר). השני, בקשה לאישור הסדר כובל, כבקשה חלופית לערר האמור (ה"ע 513/04) (להלן: בקשת האישור). המשיבה ביקשה בשלב מסוים כי שני ההליכים יאוחדו, אולם ביום 25.9.08 דחה בית הדין את בקשתה של המשיבה בנדון. עם זאת, בהחלטה מאוחרת יותר (מיום 26.10.08) - היא ההחלטה

נשוא ההליך שלפני ולהלן: "ההחלטה" - ביטל בית הדין את החלטתו הקודמת בעניין איחוד התיקים, תוך שהוא קובע בס' 3 להחלטתו כדלקמן: "לאחר שבחנתי את סיכומי הצדדים, הגעתי למסקנה כי קביעת הממונה מבוססת בדין וכי דין הערר להידחות. עוד נוכחתי כי חלק משמעותי מטיעון העוררת מבסס שיקולים לאישור ההסדר, ולמעשה, יש לבחנם בתיק האישור". בהמשכה של החלטה זו הוסיף בית הדין כי "אני רואה לנכון לבטל את ההחלטה [הכוונה להחלטה מיום 8.12.05 בה דחה בית הדין את הבקשה לאיחוד התיקים, הנזכרת לעיל, י.מ.] ולהורות על איחוד תיקים, באופן שנימוקי פסק הדין יימצאו ביטויים בפסק הדין בתיק האחר" (סעיף 4 להחלטה). בהמשך לכך (ביום 4.11.08) הגישה המערערת לבית הדין בקשת הבהרה הדורשת להבהיר ההחלטה כך "שמניין הימים להגשת הערעור על הקביעה כי העוררת הינה הסדר כובל יחל להיספר החל מסיומו של הדיון בתיק האישור (ה"ע 513/04) לכשיינתן פסק דין מלא ומנומק אף בתיק שבכותרת". במענה לכך (ביום 6.11.08) הבהיר בית הדין החלטתו כפי שנתבקש.

3. עד למועד הגשת הערעור (30.11.08) לא ניתנו נימוקים על ידי בית הדין ולא ניתן פסק דין בתיק האישור. לאור האמור, הגישה המערערת לבית משפט נכבד זה את הערעור על ההחלטה גופא. בערעור נטען כי שגה בית הדין הן באיחוד הדיון ודחיית ההנמקה למועד מאוחר יותר; והן באי מתן הנמקה לדחיית הערר ככזו. עוד הודגשו הנזקים הנגרמים לפי הנטען למערערת בהותרת הקביעה לפיה פעולותיה הן בגדר "הסדר כובל", על כנן. בעקבות הערעור באה הבקשה לסילוק על הסף שלפני.

4. לטענת המשיבה, העותרת כאמור לסילוק ההליך על הסף, החלטתו של בית הדין מהווה "החלטה אחרת" שכן עוסקת היא באיחוד התיקים שהוגשו על ידי המערערת לבית הדין. משכך, לא ניתן לערער עליה לבית משפט נכבד זה וזאת בהתאם לסעיף 39 לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988 ופרשנותו בהלכה הפסוקה. זכות הערעור על בית הדין להגבלים עסקיים טרם הבשילה. זכות זו, תקום למערערת רק בהינתן פסק דין סופי בתיק המאוחד. כך הבהיר גם בית הדין עצמו בבקשת ההבהרה (שנזכרה לעיל). המערערת, מנגד, טוענת כי ההחלטה סיימה פורמאלית ומעשית את הדיון בכל הנוגע לקביעתו של הממונה על ההגבלים העסקיים בגין פעולותיה של המערערת כ"הסדר כובל". החלטת בית הדין מהווה אפוא "פסק דין" ולא "החלטה אחרת". בהיעדר נימוקים בשלב זה אין כדי לשנות מאופי החלטה זו כ"פסק דין", ואין בכך שיובאו הנימוקים במסגרת פסק הדין בתיק האישור כדי לשנות ממיון זה של ההחלטה. וודאי שאין המדובר ב"החלטת ביניים" מסוג ההחלטות שלגביהן נקבע שאין לערער לבית משפט זה בהליכים מן הסוג הנדון.

5. המסגרת הנורמטיבית להכרעה בשאלה שלפני ברורה: סעיף 39 לחוק ההגבלים העסקיים קובע כדלקמן: "בעל דין שנפגע מהחלטת בית הדין, לרבות החלטה לפי סעיף 30 וצו ביניים, או מהיתר זמני שנתן אב בית הדין לפי סעיף 13, רשאי לערער עליהם לפני בית המשפט העליון תוך ארבעים וחמישה ימים מיום שהודעו לו; ערעור על צו ביניים, על החלטת בית הדין בערר לפי סעיף 43 או על היתר זמני יידון לפני שופט יחיד אלא אם כן קבע נשיא בית המשפט העליון אחרת". הפסיקה עמדה על כך כי פרשנותו של סעיף 39 היא כזו לפיה הסעיף אינו מאפשר הגשתו של ערעור שבזכות או ערעור שברשות על החלטת בית הדין להגבלים עסקיים אשר מהווה "החלטה אחרת" ושאינה מהווה "פסק דין" (ראו ע"א 4843/91 אסם תעשיות מזון בע"מ נ' עלית תעשיות מזון ישראליות בע"מ, פ"ד מו(1), 876 (1992); ע"א 3603/95 הממונה על ההגבלים העסקיים נ' חברת הדלק הישראלית בע"מ פ"ד מט(5) 423 (1996); בג"צ 2045/06 ארגון סוכנים ובעלי תחנות הדלק בישראל נ' בית הדין להגבלים עסקיים ואח' (טרם פורסם, מיום 7.3.06); רע"א 1747/06 בזק בינלאומי בע"מ נ' הממונה על ההגבלים העסקיים, פ"ד נד(2), 718 (2000)). השאלה היא אפוא האם החלטת בית הדין מיום 26.10.08 הינה "פסק דין" אשר מסיים את הדיון לפני בית הדין ומעניק למערערת זכות ערעור או שמא "החלטה אחרת" שלא ניתן להשיג עליה לבית משפט זה?

6. תשובתי לשאלה זו היא כי במקרה זה יש לראות בהחלטת בית הדין משום "החלטה אחרת" ולא כ"פסק דין". ממילא לא יכולה היתה המערערת להגיש את ערעורה ויש על כן להיעתר לבקשה לסילוק הערעור על הסף. ביסוד מסקנתי זו עומד הנתון – שהוא מרכזי בעיני בנסיבות המקרה – והוא החלטת בית הדין על איחוד התיקים, לא רק כעניין פורמלי אלא כעניין מהותי. אכן, לו היה בית הדין דן רק בתיק הערר ומורה על דחיית הערר – אין חולק כי יכולה היתה המערערת לערער על קביעה זו שכן המדובר ב"פסק דין" המסיים את בירור העניין. מוכן אני אף להניח – מבלי להכריע בדבר – כי זכות ערעור זו היתה עומדת לה אפילו לא היו באים נימוקים לפסק הדין באותה העת אלא נדחים מכוח החלטת ביניים למועד מאוחר יותר. זאת ועוד: אין חולק לפני, כי אם כל שהיה מחליט בית הדין היה לאחד את הדיון בשני התיקים, הא ותו לא, מדובר היה בהחלטת ביניים שעל פי סעיף 39 לחוק, לא ניתן להשיג עליה על דרך של ערעור לבית משפט זה. לא זו אף זו: מוכן אני להניח, כי לו היה בית הדין מורה בתחילת הדרך על איחוד התיקים ונותן באמצע ההליך פסק דין מלא בתיק הערר, יכולה היתה המערערת להשיג על חלק זה של דחיית הערר כעניין נפרד, בתורת "פסק דין חלקי".

7. אלא שבמקרה דנן החלטת בית הדין נשוא הערעור (מיום 26.10.08) הינה החלטה מורכבת הכוללת בתוכה שלושה רבדים המביאים בהצטברותם לשלילת זכות הערעור בשלב זה של הדיון: רובד אחד הוא איחוד הדיון. הרובד השני הוא דחיית הערר. הרובד השלישי הוא כריכה מהותית של ההנמקה בדחיית הערר להנמקה שתבוא בעת הדיון בתיק האישור. איחוד שלושת הרבדים האמורים לכדי החלטה אחת, לא רק במובן הפורמלי אלא במובן המהותי, משמעותם למעשה קביעה של בית הדין כי לא ניתן להפריד באופן מלא בין עילות ההשגה על החלטת הממונה לבין עילות האישור של פעולות המערערת. הדיון בתיק הערר ובתיק האישור אוחד לא רק כעניין פורמלי אלא כהנמקה משותפת לגופן של הטענות. בנסיבות מיוחדות אלו, דחיית הערר כשהיא עומדת לבדה, אינה מהווה "פסק דין" המסיים את בירור הערר. כך הדבר, לא בשל אי מתן הנימוקים כעניין העומד בפני עצמו, אלא בשל אי מתן הנימוקים בגלל שאלו קשורים עדיין בעניין אחר שטרם הוכרע – הוא בקשת האישור. כך עולה בנוסף מהיעתרות בית הדין לבקשת ההבהרה, שהגם שאין בה כדי לקבוע את זכות הערעור לבית משפט זה ומועדה, יש בה משום אינדיקציה ברורה לכך שאף בית הדין לא ראה את החלטתו כמסיימת את בירור עניין הערר ושמורה ממילא למערערת הזכות לערער בבוא היום ובהגיע השעה, על מכלול ההחלטות של בית הדין, עם מתן פסק הדין בתיק האישור על נימוקיו המתייחסים גם לדחיית תיק הערר. אוסיף ואציין, כי אין בתכליתו של סעיף 39 והפסיקה שפירשה אותו כדי לשנות ממסקנתי זו אלא להיפך, לחזקה. כך הדבר, שכן ברי מהנמקת בית הדין את החלטתו כי עמדו לנגד עיניו בעיקר שיקולים של יעילות הדיון ומתן הכרעה מהירה במכלול ההיבטים שלעניין ובמתן זכות ערעור בעת הזו, אך על הקביעה הלא מנומקת (בשלב זה) של דחיית הערר, חוששני כי לא יהא כדי להועיל ולהיפך, יהא בכך משום ריקון מתוכן של החלטת בית הדין לאחד הדיון בתיקים. לסיום אציין כי ער אני לטענת המערערת לפיה קיים שוני משפטי ומעשי בולט בין העילות שהובאו בתיק הערר לבין העילות שבתיק האישור. אולם טענה זו תוקפת רק מרכיב אחד ממרכיבי ההחלטה נשוא הליך זה, היא ההחלטה על איחוד התיקים ועל מתן הנמקה מאוחדת. אולם החלטות אלו כשלעצמן הן "החלטה אחרת" במהותן ואין הן מקימות עילה לערעור לבית משפט זה במאטריה בה עסקינן.

8. התוצאה היא אפוא, כי בנסיבות מקרה זה הערעור שהוגש הינו ערעור על "החלטה אחרת" שלא סיימה את הדיון וממילא דין הערעור שהוגש להימחק על הסף. בנסיבות העניין, ונוכח אי הבהירות, לא מצאתי מקום לעשיית צו להוצאות בגין הליך זה.

ניתנה היום, י' באייר תשס"ט (4.5.2009).

יגאל מרזל, שופט

ר ש ם

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 08100790_L04.doc טו
מרכז מידע, טל' 02-6593666 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il